

KODEKS PONAŠANJA

OVAJ KODEKS PONAŠANJA ZASNIVA SE NA VRIJEDNOSTIMA PREDUZEĆA AGRANA. USKLAĐENOST PRITOM ČINI TEMELJ ZA SVE POSLOVNE AKTIVNOSTI I ODLUKE I DIO JE STRATEGIJE PREDUZEĆA. KODEKS JE OSMIŠLJEN DA PRUŽI JASNO RAZUMIJEVANJE PONAŠANJA KOJE OČEKUJEMO OD SVIH NAŠIH UNUTRAŠNJIH AKTERA U SVIM KOMPANIJAMA I PODRUŽNICAMA AGRANA GRUPE, KAO ŠTO SU NAŠI ZAPOSLENI I MENADŽERI, KAO I OD NAŠIH EKSTERNIH AKTERA, KAO ŠTO SU POSLOVNI PARTNERI.

PRIHVATANJE I POŠTIVANJE OVOG KODEKSA NEOPHODNI SU ZA SVE POSLOVNE PARTNERE PREDUZEĆA AGRANA ŠIROM SVIJETA I UZIMAJU SE U OBZIR VEĆ PRI ODABIRU.

SVOJU POSLOVNU DJELATNOST, PRERADU POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA, OBAVLJAMO NA EKOLOŠKI I ETIČKI ODRŽIV I LEGALAN NAČIN. DRUŠTVENA, EKONOMSKA I EKOLOŠKA ODGOVORNOST U SREDIŠTU SU SVEGA ŠTO RADIMO. NAŠ CILJ JE BUDUĆIM GENERACIJAMA PRUŽITI RAZNOLIKOST NAŠIH PROIZVODA I ZNAČAJNO DOPRINIJETI RJEŠAVANJU IZAZOVA OVOG SVIJETA.

POŠTIVANJE ZAKONA

Očekujemo usklađenost sa svim važećim zakonskim zahtjevima na nacionalnom i međunarodnom nivou kao i sa standardima preduzeća AGRANA.

KVALITET I SIGURNOST PROIZVODA

Proizvodi preduzeća AGRANA izrađeni su u skladu s visokim standardima u pogledu kvaliteta i sigurnosti proizvoda i ispunjavaju primjenjive odredbe i specifikacije.

POŠTENA KONKURENCIJA

Bez ograničenja se zalažemo za konkurenciju poštenim sredstvima, a posebno za pridržavanje Zakona o konkurenciji i Kartelnog zakona. U preduzeću AGRANA interno se moraju poštivati Smjernica o usklađenosti s Kartelnim zakonom i Smjernica o razmjeni informacija u zajedničkim ulaganjima.

ANTIKORUPCIJA

Nećemo tolerisati korupciju niti mito. Naši poslovni odnosi trebaju se zasnivati na objektivnim kriterijima. Dodatno uz kvalitet, pouzdanost i konkurentne cijene tu spadaju i poštivanje ekoloških i društvenih standarda, kao i principa dobrog vođenja preduzeća. Kod poklona i pozivnica u svakom slučaju potrebno je voditi računa o ekonomičnosti, primjerenosti i ostavljanju utiska na javnost. Naknade tipične za lokalne sredine ni u kom slučaju ne smiju biti neprimjereno visoke vrijednosti niti se mogu smatrati podmićivanjem.

Zabranjena je svaka ilegalna i nedozvoljena djelatnost, što se posebno odnosi na davanja mita i što može biti krivično gonjeno. U preduzeću AGRANA interno se moraju poštivati odnosne važeće lokalne smjernice za borbu protiv korupcije i smjernice za poreze.

SUKOBI INTERESA

U okviru poslovnih djelatnosti može se desiti da zaposlenici i rukovodioci preduzeća AGRANA dođu u situacije u kojima njihovi lični ili ekonomski interesi mogu doći u sukob s interesima preduzeća AGRANA. U slučaju kadrovskih odluka ili poslovnih odnosa s trećim osobama također važe samo objektivni kriteriji. U slučaju sukoba interesa, u preduzeću AGRANA interno se mora pridržavati Smjernica o sukobu interesa.

PROVJERA POSLOVNIH PARTNERA I PRANJE NOVCA

Poslovni partneri moraju se pridržavati važećih vrijednosti i normi preduzeća AGRANA. Poslovni partneri uzimaju u obzir načela navedena u ovom Kodeksu ponašanja i prilikom odabira vlastitih poslovnih partnera u lancu vrijednosti i poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi to osigurali i dokazali. Nećemo tolerisati pranje

novca. Identitet postojećih i potencijalnih poslovnih partnera provjeravamo na osnovu procjene rizika. Potrebno je pridržavati se normi za sankcije, kontrolu uvoza i izvoza i važećih normi za izbjegavanje financiranja terorizma.

POSLOVNE TAJNE I ZAŠTITNA PRAVA TREĆIH LICA

Povjerljive informacije svake vrste (npr. upotrebljavane tehnologije, intelektualno vlasništvo, poslovne i finansijske informacije i informacije o bilanci, itd.) do kojih se može doći u okviru poslovnih aktivnosti, smiju se upotrebljavati isključivo u interesu preduzeća AGRANA, a ne za ostvarivanje vlastitih ili tuđih interesa. Zaštitna prava trećih lica moraju se poštivati.

ZAŠTITA PODATAKA

Zaštita ličnih podataka nam je vrlo važna. Stoga poduzimamo sve potrebne mjere da se prikupljanje, obrada i upotreba podataka obavlja transparentno, svrsishodno, razumljivo i pažljivo. U preduzeću AGRANA interno se mora poštivati Smjernica o zaštiti podataka.

FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Kao dio sistema unutrašnje kontrole, principi četiri oka se primjenjuju i poslovni procesi moraju biti adekvatno dokumentovani. Takvim kontrolama potrebno je osigurati potpuno i korektno prikupljanje računovodstvenih podataka. Preduzeće AGRANA se zalaže za primjenu međunarodnih računovodstvenih propisa koji se odnose na otvoreno i transparentno finansijsko izvještavanje na tržištu kapitala.

KOMUNIKACIJA

U svim oblicima vanjskog predstavljanja primjenjujemo najveću moguću brigu i pridržavamo se korporativnog identiteta. Cijenimo jasnu i otvorenu komunikaciju, pri čemu se u preduzeću AGRANA interno mora poštivati Smjernica o komunikaciji.

TRŽIŠTE KAPITALA

Mi, kao preduzeće koje se kotira na burzi, poduzimamo odgovarajuće organizacijske mjere za sprečavanje insajderske trgovine i zloupotrebe tržišta. U preduzeću AGRANA interno se mora poštivati Smjernica o usklađenosti tržišta kapitala.

NAKNADA I POVLASTICE

Naknada koja se isplaćuje mora biti u skladu sa svim važećim zakonima i standardima¹, uključujući i odredbe o minimalnim plaćama, prekovremenom radu i zakonski određenim povlasticama kao i plaćenom godišnjem odmoru. Važno nam je isplaćivati jednaku plaću za rad jednake vrijednosti.

¹ Pri izradi ovog Kodeksa uzeti su u obzir priznati standardi i Opća deklaracija o pravima čovjeka Ujedinjenih nacija (AEMR), konvencije Međunarodne organizacije rada ILO (International Labour Organisation), OECD smjernice za poslovanje, Globalni sporazum UN-a, BSCI Kodeks ponašanja i ciljevi održivog razvoja UN-a (SDG).

RADNO VRIJEME

Pridržavamo se važećih zakonskih ograničenja za radno vrijeme. Maksimalno dozvoljeno sedmično radno vrijeme reguliše se nacionalnim zakonima i u skladu s konvencijama Međunarodne organizacije rada (IAO). Ograničenje prekovremenog rada reguliše se primjenjivim zakonskim i ugovornim obavezama. Zaposlenici će sedmično imati najmanje jedan slobodan dan, osim u posebnim okolnostima i na ograničeni vremenski period. Omogućujemo neophodne pauze za vrijeme rada kako ne bi došlo do ugrožavanja sigurnosti i zdravlja zaposlenika. Važna nam je usklađenost posla i privatnog života.

ZDRAVLJE I SIGURNOST NA RADNOM MJESTU

Ulažemo sve napore da radno mjesto i njegovo okruženje ne ugrožavaju tjelesni integritet niti zdravlje ljudi. Cilj nam je kontinuirano smanjivati rizik od nesreća odgovarajućim mjerama, kao što je obuka, te stalno poboljšavati uslove rada. Osiguran je pristup pitkoj vodi, sanitarnim čvorovima i društvenim prostorijama. Radno mjesto i njegovo okruženje moraju imati odgovarajuće izlaze za evakuaciju, uređaje za zaštitu od požara i dovoljno osvijetljenje. Potrebno je osigurati i odgovarajuću zaštitu za osobe nepušače.

LJUDSKA PRAVA

Poštivanje važećih propisa o zaštiti ljudskih prava sastavni je dio naše korporativne odgovornosti. Očekujemo da svi poštuju dostojanstvo i lična prava drugog čovjeka. AGRANA je razvila i objavila AGRANA-Grupnu politiku ljudskih prava

ZABRANA RADA ZA DJECU, PRINUDNOG I OBAVEZNOG RADA I ROPSTVA

Ne prihvaćamo nikakav oblik dječjeg, prisilnog ili obveznog rada niti ropstva. Poštujemo sve relevantne nacionalne i međunarodne zakone, propise i odredbe koji se primjenjuju u odnosnim zemljama, kao i važeće međunarodne standarde. Svi mladi radnici moraju biti zaštićeni od obavljanja radova koji su po svemu sudeći opasni ili koji imaju negativan utjecaj na fizičko ili psihičko zdravlje mladog radnika ili koji dovode u opasnost njegovo školovanje, kao i društveni, intelektualni ili moralni daljnji razvoj.

ZABRANA DISKRIMINACIJE I UZNEMIRAVANJA

Od svakog zaposlenika očekuje se ljubazno, objektivno, pravično i pošteno ophođenje s kolegama i trećim licima. Diskriminacija i uznemiravanje bilo koje vrste neće se tolerisati. Diskriminacija je svaka vrsta razlikovanja, isključivanja ili protežiranja osoba kojom se ograničava jednak tretman ili mogućnost pristupa radu i zapošljavanju i koja može biti povezana s bojom kože, spolom, seksualnom orijentacijom, religijskom pripadnošću, političkim opredjeljenjem, starosnom dobi, nacionalnim, društvenim ili etničkim porijeklom, invaliditetom, članstvom u sindikatu, porodičnim obavezama ili sličnim razmišljanjima ovakve vrste. U preduzeću AGRANA interno se mora poštivati Smjernica o raznolikosti i inkluziji.

SLOBODA OKUPLJANJA I KOLEKTIVNI PREGOVORI

Mi priznajemo i poštujemo pravo na slobodu okupljanja, kao i pravo zaposlenika da slobodno i nezavisno biraju svoje predstavnike i garantujemo da ti predstavnici neće biti izloženi nikakvom obliku diskriminacije. Priznajemo i pravo na kolektivne pregovore i ostvarivanje prava na štrajk.

ŽIVOTNA SREDINA I ODRŽIVOST

Svjesni smo naše odgovornosti za zaštitu životne sredine i klime. Predani smo održivoj poslovnoj praksi u području ekologije i pozitivno utičemo na zajednice i okruženja u kojima smo prisutni. Vodimo računa da potrebe za resursima, uključujući i upotrebu električne energije i štetne emisije, potrošnju vode i otpadne vode, kao i otpad i moguća dejstva na životnu sredinu u našoj poslovnoj djelatnosti i lancu opskrbe svedemo na najmanju mjeru. Svi postupci i standardi moraju ispunjavati ili premašiti zakonske zahtjeve i djelujemo u skladu s važećim međunarodnim ugovorima

o zaštiti životne sredine. U preduzeću AGRANA interno se moraju poštivati Politika zaštite životne sredine i principi za nabavu poljoprivrednih sirovina i preliminarne proizvoda preduzeća AGRANA.

Korištenje zemljišta mora biti prihvatljivo za prirodu i okolinu i uslijediti u okvirima zakona o zaštiti prirode, vlasničkih prava i prava na korištenje zemljišta.

ODGOVORNOST ZA IMPLEMENTACIJU I IZVJEŠTAVANJE

Svi smo odgovorni za poštivanje Kodeksa i relevantnih smjernica preduzeća i očekujemo isti standard od naših poslovnih partnera. Rukovodioci preduzeća AGRANA moraju organizovati svoje područje tako da se osigura poštivanje Kodeksa ponašanja, internih smjernica preduzeća i zakonskih propisa.

U duhu lojalnosti svi zaposlenici preduzeća AGRANA dužni su da odmah prijave kršenja Kodeksa ponašanja putem internog standardnog sistema prijave preduzeća AGRANA. Pored toga, zaposlenici AGRANE i svi zainteresovani subjekti mogu anonimno podnositi izvještaje putem [AGRANA sistema za prijavu zloupotreba](#). Unutrašnji učesnici u AGRANI moraju se pridržavati smjernica AGRANA za prijavu zloupotreba tokom ovog procesa. Osveta protiv prijavitelja zloupotreba je zabranjena, a povjerljivost takvih izvještaja je garantovana. Svi izvještaji se pregledaju, obrađuju, dokumentuju i zatvaraju nakon što su preduzete odgovarajuće mjere.